

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Мова професійного навчання (українська)

Шифр та назва спеціальності
Згідно освітньої програми

Інститут
ННІ міжнародної освіти

Освітня програма
Згідно освітньої програми

Кафедра
Української мови (273)

Рівень освіти
Бакалавр

Тип дисципліни
Загальна, Обов'язкова

Семестр
1 та 2

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Писарська Наталія Віталіївна

Natalia.Pysarska@khpi.edu.ua

Кандидат історичних наук, доцент кафедри української мови НТУ «ХПІ».

Досвід роботи - 17 років. Автор понад 40 наукових та навчально-методичних публікацій. Провідний викладач з дисципліни: «Мова професійного навчання (українська)», «Українська мова як іноземна», «Українська мова (професійного спрямування)».

<https://web.kpi.kharkov.ua/lingvo/uk/pysarska-nataliya-vitaliyivna/>

Кримець Оксана Михайлівна

Oksana.Krymets@khpi.edu.ua

Кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови НТУ «ХПІ».

Досвід роботи - 31 років. Автор понад 70 наукових та навчально-методичних публікацій. Провідний викладач з дисципліни: «Мова професійного навчання (українська)», «Українська мова як іноземна», «Українська мова (професійного спрямування)».

<https://web.kpi.kharkov.ua/lingvo/uk/krymets-oksana-myhajlivna/>

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на вдосконалення знань з української мови, зокрема оволодіння стилем професійного спілкування. Програма дисципліни передбачає вивчення студентами основних мовних норм української літературної мови – лексики, морфології, орфографії, стилістики та граматики, принципів роботи з науковими текстами.

Мета та цілі дисципліни

1. Формування цілісної системи знань студентів про українську мову:
- збагачення словникового запасу студентів-іноземців;

- розвиток і вдосконалення навичок та умінь у різних видах мовленнєвої діяльності для успішного оволодіння спеціальністю під час навчання в НТУ «ХПІ»;
 - удосконалення граматичних навичок (морфологія, синтаксис);
 - формування навичок та вмінь читання, що дозволяє сприймати текст українською мовою як джерело інформації та розуміти зміст тексту;
 - формування й удосконалення навичок усного, писемного, монологічного та діалогічного мовлення, уміння сприймати мовленнєві повідомлення в умовах, наближених до реальних;
 - удосконалення вмінь і навичок з усіх видів мовленнєвої діяльності (читання, письмо, аудіювання та говоріння) науково-навчальної та соціально-культурної сфери спілкування;
 - формування та вдосконалення навичок ознайомлювального читання;
 - формування та вдосконалення навичок аудіювання з опорою на візуалізацію;
 - формування та вдосконалення навичок репродуктивного й продуктивного мовлення;
 - формування словотворчих навичок і вмінь.
2. Оволодіння українською мовою як «робочою мовою» для навчання в технічному вищому закладі освіти України за обраним фахом.
3. Практичне оволодіння українською мовою на рівні А2 в межах сфер комунікації, актуальних для студентів-іноземців під час навчання.

Формат занять

Практичні заняття, самостійна робота, консультації. Індивідуальне завдання (реферат). Підсумковий контроль – залік, іспит.

Компетентності

Програмні компетентності згідно освітньої програми зі спеціальності.

Результати навчання

Програмні результати навчання згідно освітньої програми зі спеціальності.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 270 год. (9 кредити ECTS): практичні заняття – 128 год., самостійна робота – 142 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час викладання навчальної дисципліни «Мова професійного навчання (українська)» використовуються словесні, наочні, репродуктивні, проблемно-пошукові та практичні методи навчання: реферати, презентації, письмові роботи. На практичних заняттях застосовуються ігрові методи, навчальні дискусії та диспути, аналіз ситуацій у професійній діяльності тощо. Практичні заняття проводяться з використанням програми Microsoft Teams.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Лекції в рамках дисципліни не передбачені.

Теми практичних занять

Змістовий модуль № 1. Граматика. Частини мови. Робота з текстом соціально-культурної сфери: вивчальне читання, аудіювання, структурно-смілова організація тексту, складання питального плану.

Тема 1. Граматика. Частини мови. Іменник. Рід іменників, відмінювання іменників.

Тема 2. Граматика. Частини мови. Прикметник.

1. Відмінювання, зміна за родами та числами. Ступені порівняння прикметників.
2. Структурно-смісловий аналіз тексту.

Тема 3. Граматика. Частини мови. Числівник.

1. Відмінювання кількісних числівників, збірних числівників, числівники обидва, обидві, півтора, півтори.
2. Структурно-смісловий аналіз тексту.

Тема 4. Граматика. Частини мови. Дієслово.

1. Способи творення видових пар: суфіксальний, префіксальний, префіксально-суфіксальний..
2. Аудіювання з опорою на візуалізацію.

Тема 5. Граматика. Частини мови. Дієслово.

1. Дієслова руху.
2. Структурно-смісловий аналіз тексту. Виділення основної інформації.

Тема 6. Граматика. Синтаксис.

1. Пряма й непряма мова. Модальність пропозиції.
2. Компресія тексту до рівня питального плану. Структурно-смісловий аналіз тексту.

Тема 7. Граматика. Синтаксис.

1. Засоби зв'язку речень у тексті. Синонімічні конструкції простого та складного речень
2. Компресія тексту до рівня питального плану. Повторення. Змістовий модуль 2. Основи термінологічної та лінгвістичної підготовки фахівця.

Змістовий модуль № 2. Основні правила побудови мовних конструкцій, характерних для наукового тексту. Робота з текстом: ознайомлювальне читання, говоріння, бесіда, структурно-сміслова організація тексту, тезовий і називний плани.

Тема 8. Науково-професійна сфера.

1. Кваліфікація суб'єкта. Уведення та визначення терміна (що – це що, що є що?)
2. Компресія тексту до рівня тезового плану. Складання питального й тезового планів.

Тема 9. Науково-професійна сфера.

1. Уведення терміну (що називається чим, як).
2. Компресія тексту до рівня тезового плану. Складання питального, тезового і називного плану.

Тема 10. Науково-професійна сфера.

1. Кваліфікація та характеристика особи, предмета, явища. Загальна характеристика суб'єкта (що це що, хто це хто)
2. Компресія тексту до рівня називного плану. Складання називного плану.

Тема 11. Науково-професійна сфера.

1. Визначення мети та завдання роботи (що було (буде) чим + інфінітив).
2. Говоріння. Сприйняття мовних повідомлень в умовах, близьких до реального спілкування.

Тема 12. Науково-професійна сфера.

1. Позначення сутності предмета (явища), його функції або істотні ознаки (що є чим).
2. Компресія тексту до рівня називного плану. Ознайомлювальне читання. Складання тезового та називного плану.

Тема 13. Науково-професійна сфера.

1. Опис предмета, речовини. Характеристика призначення. Зовнішній вигляд, властивості, структура (що є чим, під чим розуміють що).
2. Компресія до рівня плану. Складання всіх видів планів.

Тема 14. Науково-професійна сфера.

1. Вказівка на призначення предмета (що служить для чого).
2. Характеристика сутності явища, процесу (перебувати, полягати в чому).
3. Репродукція інформації. Складання зв'язного повідомлення на основі тезового плану.

Повторення.

Змістовий модуль № 3. Основні правила побудови мовних конструкцій, характерних для наукового тексту (продовження). Робота з текстом: визначення інформаційних центрів тексту, ознайомлювальне читання, говоріння, бесіда, структурно-сміслова організація тексту, називний план, анотація.

Тема 15. Науково-професійна сфера.

1. Вираження співвідношення власного та загального, частини й цілого, складу речовини й предмета. Класифікація предметів, явищ (поділятися на що).
2. Визначення інформаційних центрів тексту. Складання називного плану.

Тема 16. Науково-професійна сфера.

1. Вказівка на приналежність предмета (явища, поняття) до певного класу (належати до чого).
2. Структурно-смісловий аналіз. Складання називного плану.

Тема 17. Науково-професійна сфера.

1. Визначення складу від цілого до частин (що складається з чого, міститься в чому).
2. Формування навичок говоріння, репродукція інформації. «Сім чудес Харкова».

Складання називного плану.

Тема 18. Науково-професійна сфера.

1. Визначення складу від частин до цілого.
2. Ознайомлювальне читання.

Тема 19. Науково-професійна сфера.

1. Позначення кількісного співвідношення частин цілого (що становить якусь частину чого).
2. Говоріння, продукування висловлювання. НТУ «ХПІ». Складання називного плану.

Тема 20. Науково-професійна сфера.

1. Процес поділу або здатність ділитися на частини (ділити що на що, ділитися на що).
2. Структурно-смісловий аналіз тексту. Складання тезового плану.

Тема 21. Науково-професійна сфера.

1. Характеристика предмета за формою (предмет має якусь форму, яка форма).
2. Аудіювання з візуалізацією. Говоріння, переказ з опором на ілюстративний матеріал.

Змістовий модуль № 4. Основні правила побудови мовних конструкцій, характерних для наукового тексту (продовження). Робота з текстом: визначення інформаційних центрів тексту, ознайомлювальне читання, говоріння, бесіда, структурно-сміслова організація тексту, складання індикативного реферату. Підготовка усного та письмового монологічного висловлювання.

Тема 22. Науково-професійна сфера.

1. Характеристика за кольором, смаком та запахом, наявності чи відсутності в предмета певної ознаки (предмет має який смак, запах, колір).
2. Підготовка монологічного висловлювання за планом на тему «Україна».

Тема 23. Науково-професійна сфера.

1. Характеристика предмета за матеріалом (предмет з чого, який).
2. Компресія тексту до рівня індикативного реферату. Структурно-смісловий аналіз тексту, складання індикативного реферату.

Тема 24. Науково-професійна сфера.

1. Характеристика властивостей та якостей предмета в науковому мовленні. Опис зовнішнього вигляду або будови предмета (який вигляд, які властивості).
2. Вивчальне читання. Т.Г. Шевченко – гордість української культури. Складання називного плану.

Тема 25. Науково-професійна сфера.

1. Предмет та його процесуальні ознаки (що горить, тліє).
2. Аудіювання з опорою на візуалізацію.

Тема 26. Науково-професійна сфера.

1. Вираження якісної характеристики предмета (що є яким).
2. Компресія тексту до рівня індикативного реферату. Складання тезового плану.

Тема 27. Науково-професійна сфера.

1. Позначення обмеженого в своєму поширенні ознаки (чутливий, інертний до чого).
2. Вивчальне читання Образи рідного краю. Горобина. Підготовка до репродуктивного говоріння. Складання називного плану для повідомлення.

Тема 28. Науково-професійна сфера.

1. Вираження ступеня ознаки. Указівка на ступінь ознаки (дуже).
2. Компресія тексту. Вивчальне читання. Складання трьох видів планів, анотації та індикативного реферату за текстом «Калина червона. Символи та обряди».

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Під час самостійної роботи студенти опрацьовують навчальний матеріал, вивчають теми та питання, які не викладаються на практичних заняттях, виконують практичні завдання, презентації, готуються до контрольних робіт, заліку, іспиту. Курс передбачає виконання індивідуального завдання (реферат).

Теми самостійної роботи

Змістовий модуль № 1. Граматика. Частини мови. Робота з текстом соціально-культурної сфери: вивчальне читання, аудіювання, структурно-смыслова організація тексту, складання питального плану.

Тема 1. Граматика. Частини мови. Іменник. Рід іменників, відмінювання іменників.

Тема 2. Граматика. Частини мови. Прикметник.

1. Вивчальне читання, розуміння смыслового змісту тексту «Україна сьогодні».

Тема 3. Граматика. Частини мови. Числівник.

1. Визначення композиційно-логічної структури тексту. Виділення основної інформації. Національні символи України (прапор, герб, гімн).

Тема 4. Граматика. Частини мови. Дієслово.

1. Народні символи України (рушник, вишиванка, писанка, вінок, калина).

Тема 5. Граматика. Частини мови. Дієслово.

1. Українська держава сьогодні.

Тема 6. Граматика. Синтаксис.

1. Складання питального плану. Київська Русь. Князі Київської Русі. Хрещення Київської Русі.

Тема 7. Граматика. Синтаксис.

1. Складання питального плану. «Запорізькі козаки». Підготовка до модульної контрольної роботи.

Змістовий модуль № 2. Основні правила побудови мовних конструкцій, характерних для наукового тексту. Робота з текстом: ознайомлювальне читання, говоріння, бесіда, структурно-смыслова організація тексту, тезовий і називний плани.

Тема 8. Науково-професійна сфера.

1. Україна в ХХ столітті.

Тема 9. Науково-професійна сфера.

1. Україна. Новітня історія.

Тема 10. Науково-професійна сфера.

1. Світ сьогодні.

Тема 11. Науково-професійна сфера.

1. Освіта в Україні. Болонська система.

Тема 12. Науково-професійна сфера.

1. У світі науки, техніки, культури.

Тема 13. Науково-професійна сфера.

1. Ними пишаються українці (видатні українські вчені, громадські діячі, письменники, поети, спортсмени тощо).

Тема 14. Науково-професійна сфера.

1. Ними пишається Харків (видатні вчені, письменники, художники Харкова й області).

2. Підготовка до модульної контрольної роботи.

Змістовий модуль № 3. Основні правила побудови мовних конструкцій, характерних для наукового тексту (продовження). Робота з текстом: визначення інформаційних центрів тексту, ознайомлювальне читання, говоріння, бесіда, структурно-смыслова організація тексту, називний план, анотація.

Тема 15. Науково-професійна сфера.

1. Харків сьогодні.

Тема 16. Науково-професійна сфера.

1. Перша столиця.

Тема 17. Науково-професійна сфера.

1. Підготовка монологічного висловлювання на тему «Харків».

Тема 18. Науково-професійна сфера.

1. Віктор Львович Кирпичов – засновник НТУ «ХПІ». Виділення основної інформації, відповіді на питання.

Тема 19. Науково-професійна сфера.

1. Підготовка монологічного висловлювання на тему «НТУ« ХПІ»: минуле, сьогодення та майбутнє».

Тема 20. Науково-професійна сфера.

1. Україна. Державний устрій, географія, населення.

Тема 21. Науково-професійна сфера.

1. Українська вишиванка.

2. Підготовка до модульної контрольної роботи. Повторення.

Змістовий модуль № 4. Основні правила побудови мовних конструкцій, характерних для наукового тексту (продовження). Робота з текстом: визначення інформаційних центрів тексту, ознайомлювальне читання, говоріння, бесіда, структурно-смілова організація тексту, складання індикативного реферату. Підготовка усного та письмового монологічного висловлювання.

Тема 22. Науково-професійна сфера.

1. Підготовка монологічного висловлювання на тему «Рушник – національний символ України».

Тема 23. Науково-професійна сфера.

1. Людина та культура. Екологія культури.

Тема 24. Науково-професійна сфера.

1. Написання твору «Наша національна гордість».

Тема 25. Науково-професійна сфера.

1. Київ – столиця України.

Тема 26. Науково-професійна сфера.

1. Скарби української культури.

Тема 27. Науково-професійна сфера.

1. Символічне значення горобини в слов'янській народній творчості.

Тема 28. Науково-професійна сфера.

1. Підготовка до говоріння. Повідомлення про рослини – символи рідної країни.

2. Підготовка до модульної контрольної роботи. Повторення.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Методичні вказівки до практичних занять з дисциплін «Українська мова як іноземна» та «Мова професійного навчання» для іноземних студентів всіх спеціальностей «Підготовка до тестування з мови професійного навчання. Аудіювання та говоріння» / Уклад. Лухіна М.Ю., Чернявська С.М., Гомон А.М. – Харків: НТУ «ХПІ», 2021.– 42 с.

<http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53219>

2. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» для іноземних студентів усіх спеціальностей «Ми навчаємося в Україні» / Уклад. Чернявська С.М., Немерцова О.Є., Сабадир Г.І., Дяченко О.В.– Харків: НТУ «ХПІ», 2021.– 65 с.

<http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53218>

3. Терещенко Л. Я. Українська мова. Науковий стиль : навч. посібник / Л. Я. Терещенко, А. М. Гомон, В. А. Сухоруков ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Форт, 2021. – 146 с.

<http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53217>

4. Українська мова як іноземна: початковий рівень [Електронний ресурс] : навч. посібник / Г. І. Сабадир [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2022. – 120 с. <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/62926>

5. Займенник: Навчально-методичний посібник / Н.В. Северин. – Харків: НТУ «ХПІ», 2022. – 72 с.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/64504>

6. Ступені порівняння прикметників і прислівників : метод. рекомендації з української мови для самостійної роботи студентів-іноземців / уклад. Н. В. Северин; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків: ТОВ "Цифра Принт", 2023. – 40 с.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/64487>

7. Методичні рекомендації до самостійної роботи іноземних студентів 2-го курсу з дисципліни "Українська мова" : (англійська мова навчання) / уклад. Л. А. Субота ; Нац.техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : НТУ "ХП", 2023. – 59 с.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/64922>

8. Методичні рекомендації до самостійної роботи іноземних студентів 3-го курсу з дисципліни "Українська мова" : (англійська мова навчання) / уклад. Л. А. Субота ; Нац.техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : НТУ "ХП", 2023. – 35 с.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/64923>

9. Методичні рекомендації до практичних занять із дисципліни "Українська мова" : для іноземних студентів 2-го курсу (англійська мова навчання) / уклад. Л. А. Субота ; Нац.техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : НТУ "ХП", 2024. – 76 с.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/69215>

10. Методичні вказівки для викладачів до проведення практичних занять із дисципліни "Українська мова" : іноземним студентам 2-го курсу (англійська мова навчання) / уклад. Л. А. Субота ; Нац. техн. ун-т "Харків.політехн. ін-т". – Харків : НТУ "ХП", 2024. – 31 с.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/76688>

11. Українська мова як іноземна. Практичний курс для студентів-іноземців усіх спеціальностей (початковий рівень) : навчальний посібник (друге видання, доповнене й перероблене) / Г. І. Сабадир, М. Ю. Лухіна, С. М. Чернявська, О. М. Кривець, О. В. Дяченко. – Харків : НТУ «ХП», 2024. – 194 с. [Електронний ресурс] <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/75013>

12. Субота Л. А. Українська мова як іноземна : навч. посібник. Ч. 2 / Лариса Субота. – Харків : Майдан, 2024. – 196 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/77266>

Додаткова література

13. О.Г. Барчук, О.М. Волкова, Н.О. Ворона та ін.; за ред. Т.О. Дегтярьової. Українська мова для іноземців: навчальний посібник.– Суми : Університетська книга , 2019. — 400 с.

14. О.М. Волкова, Н.О. Ворона, Є.О. Голованенко та ін.; за ред. Т.О. Дегтярьової. Українська мова для студентів-іноземців (початковий рівень): навчальний посібник.– Суми : Університетська книга , 2019. — 256 с.

15. Голованенко Є. О., Дегтярьова Т. О., Дядченко Г. В. та ін. Українська мова для іноземців. Рівень А1. Навчальний посібник.– Суми : Університетська книга , 2019. —278 с.

16. Дегтярьова Т. О., Дядченко Г. В., Коньок О. П. та ін. Українська мова для іноземців. Рівень А2. Навчальний посібник.– Суми : Університетська книга , 2019. —215 с.

17. Біденко Л. В., Завгородній В. А., Казанджиева М. С. та ін. Українська мова для іноземців. Рівень В1. Навчальний посібник.– Суми : Університетська книга , 2019. —363 с.

18. Університетська освіта в Україні : навч. посібник / А. Л. Хрипунова [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Бровін О. В., 2021. – 238 с.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/52883>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді екзамену, заліку (30%) та поточного оцінювання (70%).

Екзамен: письмове завдання (виконання вправ, робота з текстом)

Поточне оцінювання:

робота на практичних заняттях (28%),
контрольна робота №1 (7,5 %),
контрольна робота №2 (7,5 %),
контрольна робота №3 (7,5%),
контрольна робота №4 (7,5%),
індивідуальні завдання (реферат) (12%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції Інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувачка кафедри
Світлана ЧЕРНЯВСЬКА

Дата погодження, підпис

Гарант ОП